

ויחי (392)

"ויקרבו ימי ישראל למות", כי נשמת יעקב נשארה בו, ורק נשמת ישראל נסתלקה ממנו. בזה יובן שינוי הלשון בפסוק "ויחי יעקב", נשמת יעקב נשארה לחיות ולא מתה כלל "ויקרבו ימי ישראל למות", היינו נשמת ישראל שנתוספה לו במשך חייו, היא מתה. לפי זה מבואר היטב המדרש כיון שבפסוק נאמר "ויקרבו ימי ישראל למות", ולא נאמר ימי יעקב למות, מכאן שיעקב אבינו לא מת. מעין זה ביאר ה"כתב סופר", "יעקב לא מת", משום שישאיר אחריו בן כמותו היינו יוסף, והנה יוסף הגיע רק לדרגת של יעקב ולא לדרגת של ישראל, דבשם זה נקרא על שם תוספת מעלתו "כי שרית עם אלוקים ותוכל", לכן כתיב "ויקרבו ימי ישראל למות", ישראל דייקא, אבל יעקב לא מת כי בדרגת יעקב השאיר אחריו המשך.

וישתחו ישראל על ראש המטה (מז.לא)
ברש"י: מכאן שהשכינה למעלה מראשותיו של חולה (שבת יב:). הקשה השפתי צדיק: מהי הראיה מיעקב אבינו, הלא אצל יעקב היה תמיד השראת השכינה? ותירץ ה"אמרי אמת", דאם היה כן תמיד, מדוע דוקא עתה השתחוה, אלא מוכח שבעת חוליו היתה אצלו השראת השכינה יותר מן הרגיל. אם כן אף בכל אדם בשעת חליו, יש התגלות השכינה יותר מן הרגיל לפום שיעורא דיליה. וביסוד הענין שהשכינה שורה אצל החולה, פירש המהר"ל מפראג: כי באמת השכינה רוצה לשרות על כל אחד ואחד מישראל, אך כיון שהאדם גאה בעצמו ובוטח במעשיו, אזי "אין אני והוא יכולין לדור", ואם הוא עניו השכינה שורה עליו, כדאיתא (סוטה ד:). אמנם כשאדם חולה חש הוא באפסיות הברואים, כי רואה איך כל פעולה הקטנה ביותר עולה לו בקושי רב, ונצרך לעזרתם של אחרים, במצב כזה אינו מתגאה בכוחו, ולכן יכולה השכינה לשרות אצלו.

ספר "שיח הפרשה"

הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל אביכם (מט.ב)
 כתב החתם סופר, ירמוז הפסוק כי בהתחזק בשלושה מידות יזכה התלמיד חכם לשמוע תורה של מעלה: **האחד**: שיהיו כל התלמידים באחדות גמורה, וזהו "**הקבצו**". **השני**: שישמעו לקול הורים, וזהו "**ושמעו**", **השלישי**: שיהיו שפלי רוח ויהיו בעיניהם בבחינת "**יעקב**", ולא בבחינת ישראל, שר וגדול. ובהקבץ שלושה אלו דהיינו: "**הקבצו, ושמעו, בני יעקב**", על ידי זה "**ושמעו אל ישראל אביכם**", את התורה של מעלה.

ספר "ילקוט מאיר לרעהו"

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה (מז, כח)
 פרשה זו סתומה (רש"י) אומרים בדרך הדרוש בשם האדמו"ר רבי יואל מסאטמר זצ"ל, שעצם הדבר שיעקב (כלומר עם ישראל) חי לאורך כל כך הרבה שנים של צרות ורדיפות, זוהי פרשה סתומה שאין ביכולתנו להבין. וכמו שכתב רבי יעקב עמדין זצ"ל בסידור התפילה שלו, שעצם זה שעם ישראל חי וקיים ככבשה בין שבעים זאבים, זהו נס גדול יותר מנס יציאת מצרים.

ספר "להתענג בתענוגים"

פרשה זו סתומה!
ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה (מז, כח)
 למה פרשה זו סתומה? לפי שכיון שנפטר יעקב אבינו, נסתמו עיניהם ולבם של ישראל מצרת השעבוד, שהתחילו לשעבדם. (רש"י בראשית רבה)
 לכאורה, אם אין הפסק בין הפרשיות (שזו הכוונה ב"פרשה סתומה"), מנין לו לרש"י שיש כאן פרשה נפרדת כלל? כך הקשה הרא"ם. יש לתרץ, בסוף הפרשה הקודמת, נאמר "ויפרו וירבו מאוד". וידוע מה שאמרו חז"ל שהריבוי התחיל רק כאשר החלו המצריים לשעבד את בני ישראל, כמו שנאמר "וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ". ומבואר במדרש שהשעבוד לא התחיל רק לאחר מיתת יעקב. ומעתה קשה מדוע נאמר "ויפרו וירבו מאוד", עוד לפני מיתת יעקב? בהכרח עלינו לומר את הכלל הידוע של "אין מוקדם ומאוחר בתורה", ואכן בפועל היה הריבוי רק לאחר מיתת יעקב ותחילת השעבוד. אולם על כך יקשה שהרי בפרשה אחת אין אומרים כלל זה, רק בשתי פרשיות? אלא בודאי ש"ויגש" ו"ויחי" הן שתי פרשיות, אף שאין ביניהן הפסק. מעתה יפה הקשה רש"י: "למה פרשה זו סתומה, ואין בה הפסק"

כמוצא שלל רב בשם "כבוד שור"

יעקב אבינו לא מת
ויחי יעקב בארץ מצרים ויקרבו ימי ישראל למות (מז, כח, כט)
 יש להבין מהו שינוי הלשון בפסוק, בתחילה אמר ויחי "יעקב" ובסוף ימי "ישראל"? ועוד צריך להבין מה שאמרו במדרש (הבוא בספר "תפארת צבי") וז"ל: ויקרבו ימי ישראל למות, מכאן שיעקב אבינו לא מת, והוא תמוה! ביאר בספר "בני שלמה", עפ"י דבריו של האלשיך הקדוש ביאור מה שאמרו חז"ל יעקב לא מת (תענית ה:). דהנה יעקב אבינו היו לו שתי נשמות גדולות, בתחילה נשמת יעקב, ואחר כך נתוספה בו נשמת ישראל, וכשנזכר בו מיתה, לא נזכר אלא על שם ישראל

המאיר פנים לזולת

וְלִכְן שְׁנִים מְחֻלָּב (מט. יב)

טוב המלבין שיניים לחבירו יותר ממשקהו חלב (כתובות קיא.). נתאר לעצמנו: יום קיץ חם, וחום היום, במרכזה של עיר חמה ולחה, עומד יהודי בעל חסד ומחלק מים קרים לעוברים ושבים, ממש לקנא בעוה"ב! איזו מצוה! נתאר לעצמנו שאותו אדם משקה לאחרים חלב קר, חלב לא רק מרווה את הצמא אלא גם נותן חיות ובריאות. ועם כל זאת לימדונו חז"ל הקדושים, כשמחייכים למישהו ומראים לו את השיניים ובכל מקום מקרינים שמחה, לאשה ולילדים בבית, ולכל הסובבים אותנו בכלל, זכותו של אותו אדם גדולה הרבה יותר!

רב פינקוס זצ"ל בספרו "תפארת שמשון"

וַיֵּרָא מְנַחֵה פִּי טוֹב וְאֵת הָאָרֶץ פִּי נְעֻמָּה וַיֵּט שְׁכָמוֹ לְסָפֵל וַיְהִי לְמַס עֶבֶד (מט, טו)

דורשים חז"ל (בראשית רבה צח, יב): "וַיֵּרָא מְנַחֵה פִּי טוֹב", זה התורה, שנאמר (משלי ד, ב) "כִּי לִקַּח טוֹב נִתְחַי לְכֶם", "וְאֵת הָאָרֶץ פִּי נְעֻמָּה", זה התורה, שנאמר (איוב יא, ט) "אֲרוּכָה מֵאֶרֶץ מִידָה", "וַיֵּט שְׁכָמוֹ לְסָפֵל", עולה של תורה. מה ההבדל בין "טוב" ל"נעים"? הטוב הוא טוב בעצם, דבר שהוא טוב בעצמותו. אבל יש דבר שבעצמותו הוא לא טוב אבל הוא "נעים", ערב ונחמד לאדם. התורה היא "מנוחה" והיא טוב, אך התורה היא גם "נעימה", מתוקה וערבה, ולכן יש לקבל באהבה וברצון עול תורה. הרב מישקובסקי זצ"ל מפרש: "וַיֵּרָא מְנַחֵה פִּי טוֹב", התורה היא טוב בעצם. לעומת זאת, "וְאֵת הָאָרֶץ פִּי נְעֻמָּה", העולם הזה אינו טוב, אלא רק נעים וערב. לכן "וַיֵּט שְׁכָמוֹ לְסָפֵל", בחר בטוב, לא בנעים, וקיבל עליו עול תורה. אמנם כל זה רק בהתחלה, בהתחלה זה טוב ולא נעים, כי כל ההתחלות קשות, אולם לאחר שמקבלים עול תורה ועמלים בה, התורה נעשית גם טוב וגם נעים. "אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו". אנו מבקשים "והערב נא", שהתורה תיערב לנו, תהא ערבה ומתוקה, ומכל מקום יש להטות שכם ולקבל עול תורה ולעמול בה, גם כשעדיין איננו זוכים להרגיש את ערבותה ואת נעימותה. ספר "יחי ראובן"

וְאִתָּם חֲשִׁבְתָּם עָלֵי רַעְיָהוּ אֱלֹהִים חֲשָׁבָה לְטָבָה (ג, כ)

חז"ל לימדונו שגם שבעינינו נראה רע, בעצם הוא לטובתנו, לכן הורונו ש"חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה" (ברכות לג:). אלא שלפי זה הקשה רבי חיים קניבסקי על לשון הפסוק בתהלים (ל, יב-יג) "הִפְכַּת מִסְפְּדֵי לְמַחֹל לִי פִּתְחַת שְׁקֵי וַתֵּאָזְרֵנִי שְׂמֵחָה" ורק אז "לְמַעַן יִזְמְרָךְ כְּבוֹד וְלֹא יֵדֵם ה' אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אוֹדְךָ". מדוע רק אחר שנפטר אדם מצערו ונעשה שמח, אז "לְמַעַן יִזְמְרָךְ כְּבוֹד", הרי עליו לברך גם על הרעה, כשם שהוא מברך על הטובה? ותרץ, שהחובה לברך על הרעה כשם שמברכים על הטובה היא פעם אחת בלבד, לא כל הזמן. אבל אם "הִפְכַּת מִסְפְּדֵי לְמַחֹל", אם

"פִּתְחַת שְׁקֵי וַתֵּאָזְרֵנִי שְׂמֵחָה", אז "יִזְמְרָךְ כְּבוֹד וְלֹא יֵדֵם ה' אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אוֹדְךָ", כי על הטוב לא מפסיקים לברך לעולם!
ספר "ומתוך האור"

הלכה: היסח דעת בשומע כעונה

השומע ברכה מחבירו והתכוון לצאת ידי חובה וגם המברך התכוון להוציאו ושמע את כולה, אך הסיח דעתו באופן מוחלט, לא יצא ידי חובתו, דבאופן זה שהתנתק במחשבתו ניתוק מוחלט אינו יכול להתחבר לברכת המברך. אך אם בירך בעצמו והסיח דעתו לחלוטין, יצא ידי חובה היות וחיבורו לברכה הוא בדיבורו שהוא חיבור יותר חזק משמיעה. משום כך יש להזהיר את בני הבית בקידוש ובהבדלה שיהיו מרוכזים בכל מהלך הברכה, ויתנו עיניהם בכוס כדי שלא יכנסו בספק אם יוצאים ידי חובה.

ספר "הליכות ברכות" רב אופיר מלכא שליט"א

פתגם: אשמתו העיקרית של הדור הצעיר הוא אי השתייכותנו אליו
"ספר שמחלה"

חקירה: שבועה לזמן

כל רגע ורגע שבתוך הזמן אסור (מהפרטים מצטרף הכלל) או שיש איסור אחד, והזמן מגביל אותו שיחול רק עד הזמן (מהכלל מסתעפים הפרטים) (דרכי משה דרך הקדוש ד.ד. כל רגע ורגע)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: רמז ברור: בעיר סלונים נתפנה כסא הרבנות. באו אנשי סלונים לפני רבי איזיל חריף והציעו לו את הרבנות בעירם. היו הולכים ומונים לפניו את שבחיה ותפארתה של סלונים, ובין היתר אמרו לו: קבלה היא בידנו, שבעיר סלונים קבורה בתו של רש"י. אמר להם רבי איזיל: אני רוצה לקנות, שרש"י בעצמו אינו קבור אצלכם.

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, אברהם בן חנה רחל שרה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'יות בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה. זיווג הגון: נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. הצלחה רבה: נתן בן רבקה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזיל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. אמיל חיים בן עזו עזיזה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נגימה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה

